

ALBANIA AS A SITE OF EU BORDER EXTERNALIZATION

A BVMN Webinar hosted
27 November 2024

On November 27th, Border Violence Monitoring Network, ASGI and Europe Other hosted a webinar on Albania as a site of EU externalisation of border management. With “return hubs” opening and the first transfers of people from Italy to Albania in October 2024, the Rama-Meloni Deal has officially come into force. Albania is in the spotlight and discussions have opened about whether this inhumane practice of so-called “return hubs” should be reproduced elsewhere. In this webinar, the speakers discussed the real impact of the Italy-Albania deal, return hubs, and externalisation on those directly affected by it and highlighted the dangers of inaccurate reporting. The webinar also touched on the relationship between the EU and Albania and the role of Albania in EU externalisation efforts.

Albania as a Transit Country - *Hope Barker, Independent Researcher*

History of Migration Dynamics in Albania

Albania has a unique history of immigration and emigration shaping its current migration dynamics. When the Iron Curtain fell in 1989, protests sparked the 1991 revolution and the fall of Hoxha's Communist Regime. By March 1991, the first mass emigration of 23,000 Albanians towards Italy took place following the ease of restrictions at the borders. By the summer of the same year, Albanians were returned from Italy without procedure or exception. A second period of mass emigration from Albania occurred in 1997, due to the collapse of multiple pyramid schemes and huge personal financial losses.

This history of mass emigration has given Albanians a sense of identity as a ‘nation of migrants’, resulting in a supposed sense of humanitarian duty towards displaced populations. Albania's prime minister, Edi Rama, has drawn on these humanitarian sentiments to justify the country's involvement in the Italy-Albania deal, among other arrangements with third countries. Many feel, however, that he has committed to these corrupt, intransparent deals to pander to international leaders, fostering ‘special relationships’ to benefit his government. Albania's policies are heavily influenced by its geographical position as part of an enclave of states on EU accession pathways and surrounded by EU member states. Researchers have identified ‘accession blackmail’ along the Balkan route, where pre-accession assistance is offered to ‘fortify’ borders and reduce the number of people on the move reaching the EU.

Depending on conditions, those crossing from Turkey into Greece often leave through North Macedonia or Albania onto Montenegro or Kosovo, or through the Albanian town of Durrës towards Italy clandestinely on boats. Although accounts of pushbacks documented by BVMN at the Albania border have less association with extreme violence, illegal pushbacks still occur often with the reported involvement of Frontex. Albania denies pushback allegations, yet its own legislation (Law on Aliens, Article 102) confirms those using Albania as a transit country will be deported to Greece. This occurs without due process and as Albania is not an EU country, standards differ for the asylum acquis. Inadequate asylum procedures, housing and reception capacities persist, shaping the context in which the Italy-Albania deal is embedded.

Italy-Albania Agreement: New Frontiers of Border Externalisation - *Kristina Millona, Investigative Journalist & Co-Founder of Europe Other*

In 2023, the Italian and Albanian prime ministers signed a deal to establish three centres in Albania: one in the Shëngjin port and other two detention centre in a former military area, next to the village of Gjadër. Third-country nationals, specifically men, coming from ‘safe countries’ and classified as ‘non-vulnerable’ based on a pre-screening assessment in international waters, are to be taken to Albania by the Italian coast guard, navy, or police for the extraterritorial processing of their asylum claims and their expulsion. This bilateral deal and ad-hoc policy arrangement was negotiated behind closed doors without public consultation. Even though the Constitution requires obtaining permission from the Albanian President in matters of territorial sovereignty, his authority was not obtained for this deal.

Due to delays in gaining the Albanian military’s permission to start construction, the hubs only became operational on 11th October 2024. The Shëngjin hub, for identification and screening procedures, is 4000m² and is surrounded by a 5m high barbed wire fence. The Gjadër hubs are a detention centre for asylum seekers and a so-called “Centre of Permanence for Repatriation (CPR)”; the first has a capacity for around 800 people, and the second a capacity for 144 people and service accommodation for 168 staff. Management of the centres were handed to the Italian Company **Medihospes Cooperative**, despite the company's track record of mismanagement and abuse of funds. As of November 2024, 24 people have been deported from Italy to Albania for repatriation. Five of them spent fewer than 12 hours there as they were minors or presented some diseases, and therefore were unfit to stay. The other 19 individuals stayed for just over 48 hours as the Courts decided not to validate the legality of their detention in Gjadër. Media reporting of the first disembarkations were severely restricted as the return hubs are hosted in a military zone. On the 12th of November, the Court in Rome was asked to examine the legality of the detention of asylum seekers in Albania, and decided to suspend the decision pending the ruling on the requirements for the accelerated asylum procedure before the Court of Justice of the EU. Since then, the site has remained empty with only around 7 Italian personnel remaining to monitor the premises.

Locals of Gjadër have reported feeling disturbed and some traumatised by Albania’s participation in the deal. To garner support for the deal, the Albanian Prime Minister drew on narratives of historical debt towards Italy for its acceptance of Albanians after the fall of Communism. However, this narrative overlooks the xenophobia and racism which Italian politicians have directed towards Albanian immigrants treating them as criminals and creating the blueprints for pushbacks. The suffering experienced by people through this deal therefore resonates with many Gjadër locals.

Human Rights Perspective of the Italy-Albania Externalisation Deal - *Eleonora Celoria, Lawyer, Researcher, & Member of ASGI*

This deal represents a new experimentative tool to establish a long-lasting approach to asylum and immigration policies based on exclusion, the limitation of rights, and externalisation. Under this deal, Albania admits migrants onto its territory to allow Italian authorities to carry out asylum borders and return procedures, regulated by Italian and European law. The centres in Shëngjin and Gjadër are under Italian jurisdiction, under the control of Italian authorities, and are managed by a private company. This is a new form of externalisation as it aims at preventing the access of migrants to EU territory, and it relies on the cooperation with a third country, but at the same time it applies Italian accelerated border procedures, using the concept of 'safe countries of origin'. It manifests as a model of border shifting, in which all procedures are de facto based on a legal fiction of non-entry. The Italian government is relying on the assumption that if migrants are placed under border procedures and cannot enter Italian territory, those procedures can take place anywhere. The establishment of this possibility is hugely problematic and foresees Italy's implementation of the New EU Pact for Migration. While the agreement stipulates that after asylum processing, migrants can be placed in pre-deportation centres in Albania pending deportation, if they are recognised as beneficiaries of international protection or refugees, they must be brought back to Italy. Moreover, under the agreement, no provision allows for the immediate deportation of migrants from Albania, so even in that case they will have to travel back to Italy to execute a return order.

The operation is expected to cost 800 million euros but, so far, all the 24 migrants taken to Albania have been released. For the first group, the Italian Courts ruled that accelerated asylum procedures could not be applied given that migrants' countries of origin (Egypt and Bangladesh) were not considered safe (based on the recent CJEU definition of first safe country, in the case C-406/22). For the second group, the government issued a new decree law insisting again the concept of safe country of origin and Italian judges therefore had to suspend procedures to refer a preliminary reference to the CJEU, to clarify the new use of the concept, causing the migrants to be released and permitted entry to Italy. The operation has since been suspended and Italy now wishes to assign the decision of detention to Court of Appeal judges, who know less about migration, asylum, and detention.

This policy of externalisation has compatibility issues with Italian and EU law, particularly regarding fundamental rights. Detention on Italian territory affects migrants' rights to personal liberty and Italian accelerated procedures restrict migrants' rights to asylum. Therefore, procedural guarantees and the right to liberty, asylum and defence are even harder to ensure when not in Italy. Reports and testimonies from Parliament members and civil society have shown that vulnerability assessments conducted before arriving to Albania are flawed, the migrants' phones are confiscated, and there is limited access to lawyers, amounting to severe discrimination in treatment compared to migrants in Italy. On top of it, the deal can likely not achieve its intended result, as many of those brought to Albania migrants can hardly be deported from Albanian territory to their country of origin.

Ultimately, the outcome of this policy foreshadows the New Pact, sharing many similar elements, such as the generalised use of detention, fast-tracked border procedures, and fictions which twist reality to limit access to fundamental rights. The Pact's anticipated violations will have to be challenged similarly as it happened in the Albania deal, by upholding the rights to liberty and to asylum.

ملخص الندوة عبر الويب ألبانيا كموقع خارجي لحدود الاتحاد الأوروبي: ندوة عبر الإنترنت استضافتها شبكة مراقبة العنف على الحدود 27 نوفمبر 2024

في 27 نوفمبر استضافت شبكة مراقبة العنف على الحدود *bvmn* و *ASGI* و أوروبا الأخرى ندوة عبر الإنترنت حول ألبانيا كموقع لتفويض الاتحاد الأوروبي لإدارة الحدود. مع افتتاح "مراكز العودة" وعمليات النقل الأولى للأشخاص من إيطاليا إلى ألبانيا في أكتوبر 2024، دخلت صفقة رام-ميلوني حيز التنفيذ رسميًا. أصبحت ألبانيا في دائرة الضوء، وبدأت المناقشات حول ما إذا كان ينبغي إعادة إنتاج هذه الممارسة اللإنسانية لما يسمى بـ "مراكز العودة" في مكان آخر. في هذه الندوة عبر الإنترنت، ناقش المتحدثون التأثير الحقيقي للصفقة بين إيطاليا وألبانيا، ومراكز العودة، والنقل الخارجي على المتأثرين بشكل مباشر بها، و سلطوا الضوء على مخاطر التقارير غير الدقيقة. تطرقت الندوة عبر الإنترنت أيضًا إلى العلاقة بين الاتحاد الأوروبي وألبانيا ودور ألبانيا في جهود الاتحاد الأوروبي الخارجية.

ألبانيا كدولة عبور - هوب باركر، باحثة مستقلة تاريخ ديناميات الهجرة في ألبانيا

تتمتع ألبانيا بتاريخ فريد من الهجرة والهجرة التي تشكل ديناميكيات الهجرة الحالية. عندما سقط الستار الحديدي في عام 1989، أشعلت الاحتجاجات ثورة 1991 وسقوط نظام خوجا الشيوعي. بحلول مارس 1991، تمت أول هجرة جماعية لـ 23.000 ألباني باتجاه إيطاليا بعد تخفيف القيود على الحدود. وبحلول صيف العام نفسه، أُعيد الألبان من إيطاليا دون إجراء أو استثناء. حدثت فترة ثانية من الهجرة الجماعية من ألبانيا في عام 1997، بسبب انهيار المخططات الهرمية المتعددة والخسائر المالية الشخصية الفادحة.

لقد أعطى تاريخ الهجرة الجماعية الألبان إحساسًا بالهوية باعتبارهم "أمة مهاجرين"، مما أدى إلى شعور مفترض بالواجب الإنساني تجاه السكان النازحين. وقد اعتمد رئيس وزراء ألبانيا، إدي رام، على هذه المشاعر الإنسانية لتبرير مشاركة البلاد في الاتفاق بين إيطاليا وألبانيا، بين ترتيبات أخرى مع دول ثالثة. ومع ذلك، يشعر الكثيرون أنه التزم بهذه الصفقات الفاسدة وغير الشفافة لإرضاء القادة الدوليين، وتعزيز "العلاقات الخاصة" لصالح حكومته. تتأثر سياسات ألبانيا بشدة بموقعها الجغرافي كجزء من جيب من الدول على مسارات الانضمام إلى الاتحاد الأوروبي ومحاطة بالدول الأعضاء في الاتحاد الأوروبي. وقد حدد الباحثون "ابتزاز الانضمام" على طول طريق البلقان، حيث يتم تقديم المساعدة قبل الانضمام "لتحصين" الحدود وتقليل عدد الأشخاص الذين يتنقلون للوصول إلى الاتحاد الأوروبي.

اعتمادًا على الظروف، غالبًا ما يغادر أولئك الذين يعبرون من تركيا إلى اليونان عبر مقدونيا الشمالية أو ألبانيا إلى الجبل الأسود أو كوسوفو، أو عبر مدينة دوريس الألبانية باتجاه إيطاليا سرًا على متن قوارب. على الرغم من أن روايات عمليات الاعادة القسرية التي وثقتها منظمة BVMN على حدود ألبانيا أقل ارتباطًا بالعنف الشديد، إلا أن عمليات الاعادة غير القانونية لا تزال تحدث في كثير من الأحيان بمشاركة فرونتكس المبلغ عنها. وتنفي ألبانيا مزاعم الاعادة، إلا أن تشريعاتها الخاصة (قانون الأجانب، المادة 102) تؤكد أن أولئك الذين يستخدمون ألبانيا كدولة عبور سيتم ترحيلهم إلى اليونان. يحدث هذا دون اتباع الإجراءات القانونية الواجبة وبما أن ألبانيا ليست دولة عضوًا في الاتحاد الأوروبي، فإن المعايير تختلف بالنسبة لدول الاتحاد الأوروبي الحصول على اللجوء. ولا تزال إجراءات اللجوء غير الكافية، وقدرة الإسكان والاستقبال، غير كافية، الأمر الذي يشكل السياق الذي تتجسد فيه الصفة بين إيطاليا وألبانيا.

الاتفاق بين إيطاليا وألبانيا: حدود جديدة لإضفاء الطابع الخارجي على الحدود - كريستينا ميلونا، صحفية استقصائية ومؤسس مشارك لـ Europe Other

وفي عام 2023، وقع رئيسا الوزراء الإيطالي والألباني اتفاقًا لإنشاء مركزين في ألبانيا، أحدهما في ميناء شينغجين والآخر مركز احتجاز في منطقة عسكرية سابقة بجوار قرية جادير. يجب أن يتم نقل مواطني الدول الثالثة، وخاصة الرجال، القادمين من "دول آمنة" والمصنفين على أنهم "غير معرضين للخطر" بناءً على تقييم الفحص المسبق في المياه الدولية، إلى ألبانيا من قبل خفر السواحل أو البحرية أو الشرطة الإيطالية من أجل معالجة طلبات اللجوء الخاصة بهم خارج الحدود الإقليمية وطردهم. وقد تم التفاوض على هذه الصيغة الثنائية والترتيبات السياسية المخصصة خلف أبواب مغلقة دون التشاور مع الجمهور. ورغم أن الدستور يشترط الحصول على إذن من الرئيس الألباني في مسائل السيادة الإقليمية، إلا أنه لم يتم الحصول على سلطته في هذه الصيغة.

ونظرًا للتأخير في الحصول على إذن الجيش الألباني لبدء البناء، لم تصبح المراكز جاهزة للعمل إلا في 11 أكتوبر 2024. يقع مركز (Shëngjin) لإجراءات تحديد الهوية والفحص على بعد 4000 مترًا ومحاط بسياح من الأسلاك الشائكة بارتفاع 5 أمتار. مركز جادير هو ما يسمى "مركز الدوام للعودة إلى الوطن (CPR)" بسعة 144 شخصًا وأماكن إقامة خدمية لـ 168 موظفًا. وتم تسليم إدارة المراكز إلى الشركة الإيطالية ميديا هوسبيس التعاونية، على الرغم من سجل الشركة الحافل بسوء الإدارة وإساءة استخدام الأموال. اعتبارًا من نوفمبر 2024، تم ترحيل 24 شخصًا من إيطاليا إلى ألبانيا لإعادتهم إلى وطنهم. وأمضى خمسة منهم أقل من 12 ساعة هناك لأنهم قاصرون وبالتالي غير مؤهلين للإقامة. وبقي الأفراد التسعة عشر الآخرون لمدة تزيد قليلاً عن 48 ساعة لأن المحاكم لم تتمكن من التحقق من شرعية احتجازهم في جادير. تم فرض قيود شديدة على التقارير الإعلامية عن عمليات الإنزال الأولى نظرًا لاستضافة مراكز العودة في منطقة عسكرية. في 18 أكتوبر/تشرين الأول، طلب من المحكمة في روما فحص مدى قانونية الاتفاق بين إيطاليا وألبانيا. ومنذ ذلك الحين، ظل الموقع فارغًا ولم يتبق سوى حوالي 7 أفراد إيطاليين لمراقبة المبنى.

وقد أبلغ السكان المحليون في جادير عن شعورهم بالانزعاج وبعض الصدمة بسبب مشاركة ألبانيا في الصيغة. ولحشد الدعم للصفة، اعتمد رئيس الوزراء الألباني على روايات الدين التاريخي تجاه إيطاليا لقبولها الألبان بعد سقوط الشيوعية. ومع ذلك، فإن هذه الرواية تتجاهل كراهية الأجانب والعنصرية التي وجهها السياسيون الإيطاليون تجاه المهاجرين الألبان الذين يعاملونهم كمجرمين ويضعون مخططات لعمليات الصد. وبالتالي فإن المعاناة التي عاشها الناس من خلال هذه الصيغة لها صدى لدى العديد من السكان المحليين في جادير (Gjadër).

منظور حقوق الإنسان في الاتفاق الخارجي بين إيطاليا وألبانيا - إيونورا سيلوريا، محامية وباحثة وعضو في ASG

تمثل هذه الصففة أداة تجريبية جديدة لتأسيس نهج طويل الأمد لسياسات الهجرة و اللجوء على أساس الإقصاء، و تقييد الحقوق، والإخراج. وبموجب هذا الاتفاق، تسمح ألبانيا بدخول المهاجرين إلى أراضيها للسماح للسلطات الإيطالية بتنفيذ إجراءات اللجوء والعودة التي ينظمها القانون الإيطالي والأوروبي. كلا المركزين في شينجين و جدير يخضعان للسلطة القضائية الإيطالية، وتحت سيطرة السلطات الإيطالية، وتديرهما شركة خاصة. وهذا شكل جديد من أشكال التفويض الخارجي لأنه يهدف إلى منع وصول المهاجرين إلى أراضي الاتحاد الأوروبي، ويعتمد على التعاون مع دولة ثالثة، لكنه في الوقت نفسه يطبق إجراءات الحدود الإيطالية المعجلة، باستخدام مفهوم "البلدان الآمنة". من أصل ". وهو يتجلى كنموذج لتحويل الحدود، حيث تكون جميع الإجراءات في الحقيقة على أساس أ الخيال القانوني لعدم الدخول. وتعتمد الحكومة الإيطالية على افتراض أنه إذا تم وضع المهاجرين تحت الإجراءات الحدودية ولم يتمكنوا من دخول الأراضي الإيطالية، فإن هذه الإجراءات يمكن أن تتم في أي مكان. إن إنشاء هذا الاحتمال يمثل مشكلة كبيرة ويتوقع تنفيذ إيطاليا لميثاق الاتحاد الأوروبي الجديد للهجرة. وبينما ينص الاتفاق على أنه بعد معالجة طلب اللجوء، يمكن وضع المهاجرين في مراكز ما قبل الترحيل في ألبانيا، إذا تم الاعتراف بهم كمستفيدين من الحماية الدولية أو كلاجئين، فيجب إعادتهم إلى إيطاليا. علاوة على ذلك، بموجب الاتفاقية، لا يوجد أي بند يسمح بالترحيل الفوري للمهاجرين من ألبانيا، لذلك سيتعين عليهم العودة إلى إيطاليا لتنفيذ أمر العودة.

ومن المتوقع أن تتكلف العملية 800 مليون يورو، لكن حتى الآن تم إطلاق سراح جميع المهاجرين الـ 24 الذين تم نقلهم إلى ألبانيا. بالنسبة للمجموعة الأولى، قضت المحاكم الإيطالية بعدم إمكانية تطبيق إجراءات اللجوء المعجلة نظرًا لأن بلدان المهاجرين الأصلية (مصر وبنغلاديش) لا تعتبر آمنة (استنادًا إلى تعريف محكمة العدل الأوروبية الأخير للدولة الآمنة الأولى، في القضية C-406/22). بالنسبة للمجموعة الثانية، أصدرت الحكومة مرسومًا بقانون جديد يصر مرة أخرى على مفهوم بلد المنشأ الآمن، وبالتالي اضطر القضاة الإيطاليون إلى تعليق إجراءات إحالة إشارة أولية إلى محكمة العدل الأوروبية، لتوضيح الاستخدام الجديد للمفهوم، مما تسبب في المهاجرين ليتم إطلاق سراحهم والسماح لهم بالدخول إلى إيطاليا. وقد تم تعليق العملية منذ ذلك الحين، وترغب إيطاليا الآن في إسناد قرار الاحتجاز إلى قضاة محكمة الاستئناف، الذين لا يعرفون سوى القليل عن الهجرة واللجوء والاحتجاز.

إن سياسة التفويض هذه لها مشكلات تتعلق بالتوافق مع القانون الإيطالي وقانون الاتحاد الأوروبي، وخاصة فيما يتعلق بالحقوق الأساسية. يؤثر الاحتجاز على الأراضي الإيطالية على حقوق المهاجرين في الحرية الشخصية، كما أن الإجراءات الإيطالية المعجلة تقييد حقوق المهاجرين في اللجوء. ولذلك، فإن ضمان الضمانات الإجرائية والحق في الحرية واللجوء والدفاع يكون أكثر صعوبة عندما لا تكون في إيطاليا. وقد أظهرت التقارير والشهادات التي أدلى بها أعضاء البرلمان والمجتمع المدني أن تقييمات الضعف التي أجريت قبل الوصول إلى ألبانيا معيبة، وتمت مصادرة هواتف المهاجرين، كما أن الوصول إلى المحامين محدود، وهو ما يصل إلى حد التمييز الشديد في المعاملة مقارنة بالمهاجرين في إيطاليا. علاوة على ذلك، من المحتمل ألا يحقق الاتفاق نتيجته المقصودة، حيث يصعب ترحيل العديد من المهاجرين الذين تم جلبهم إلى ألبانيا من الأراضي الألبانية إلى بلدهم الأصلي.

في نهاية المطاف، تبنى نتائج هذه السياسة بالميثاق الجديد، الذي يتقاسم العديد من العناصر المماثلة، مثل الاستخدام المعمم للاحتجاز، والإجراءات الحدودية السريعة، والخيال الذي يحرف الواقع للحد من الوصول إلى الحقوق الأساسية. ولا بد من التصدي للانتهاكات المتوقعة للميثاق على نحو مماثل كما حدث في صفقة ألبانيا، من خلال دعم الحق في الحرية واللجوء.

LALBANIA COME SITO DI ESTERNALIZZAZIONE DEI CONFINI

Un webinar promosso dal Border Violence Monitoring Network
27 novembre 2024

Il 27 novembre, Border Violence Monitoring Network, ASGI e Europe Other hanno organizzato un webinar in cui l'Albania è stata presentata come uno spazio di sperimentazione delle politiche di esternalizzazione delle frontiere da parte dell'UE. L'accordo Rama-Meloni per la gestione dei flussi migratori è ufficialmente divenuto operativo nell'ottobre 2024, con l'apertura dei centri e i primi trasferimenti di persone dall'Italia all'Albania. L'Albania è ora sotto i riflettori e si è avviato un dibattito sull'opportunità di riprodurre altrove questa pratica disumana dei cosiddetti "hub di rimpatrio". Durante il webinar ospitato dal BVMN, le relatrici hanno discusso l'impatto dell'accordo Italia-Albania, degli hub di rimpatrio e dell'esternalizzazione su coloro che ne sono direttamente colpiti, evidenziando al tempo stesso i pericoli di un'informazione imprecisa e lacunosa su questi temi. Il webinar ha toccato anche l'aspetto delle relazioni tra l'UE e l'Albania e il ruolo dell'Albania negli sforzi di esternalizzazione dell'UE.

L'Albania come Paese di transito - Hope Barker, ricercatrice independent

Storia delle dinamiche migratorie in Albania

L'Albania ha una storia unica di immigrazione ed emigrazione che plasma le sue attuali politiche migratorie. Dopo la caduta della cortina di ferro nel 1989, le proteste della popolazione albanese diedero vita alla rivoluzione del 1991 e alla caduta del regime comunista di Hoxha. Nel marzo 1991 si verificò la prima emigrazione di massa di 23.000 albanesi verso l'Italia, in seguito all'allentamento delle restrizioni alle frontiere. Entro l'estate dello stesso anno, molti cittadini albanesi sono stati rimpatriati dall'Italia senza seguire procedure formali. Un secondo periodo di emigrazione di massa dall'Albania si è verificato nel 1997, a causa di una forte crisi economica e di ingenti perdite finanziarie personali.

Questa storia di emigrazione di massa ha dato agli albanesi un senso di identità come "nazione di migranti", e un conseguente senso di responsabilità umanitaria nei confronti delle popolazioni sfollate e in fuga. Il primo ministro albanese, Edi Rama, ha fatto leva su questi sentimenti umanitari per giustificare il coinvolgimento del Paese nell'accordo Italia-Albania e in altri accordi con Paesi terzi. Molti ritengono, tuttavia, che egli si sia impegnato in questi accordi corrotti e poco trasparenti per assecondare i leader internazionali, favorendo "relazioni speciali" a vantaggio del suo governo. Le politiche dell'Albania sono fortemente influenzate dalla sua posizione geografica, in quanto parte di un'enclave di Stati in via di adesione all'UE e circondati da Stati membri dell'Unione. Anche l'Albania sarebbe vittima, in questo senso, del "ricatto dell'adesione" comune alla rotta balcanica, che prevede l'offerta di assistenza preadesione da parte delle istituzioni europee per "fortificare" i confini e ridurre il numero di persone in movimento che raggiungono l'UE.

Albania come paese di transito

Coloro che entrano in Grecia dalla Turchia spesso proseguono la rotta attraverso la Macedonia settentrionale o l'Albania verso il Montenegro o il Kosovo, o attraverso la città albanese di Durazzo verso l'Italia via mare. Sebbene i resoconti dei respingimenti documentati dal BVMN al confine con l'Albania siano meno associati a episodi di violenza estrema, i respingimenti illegali avvengono ancora, e spesso con il coinvolgimento di Frontex. L'Albania nega le accuse legate ai respingimenti, ma la sua stessa legislazione (Legge sugli stranieri, articolo 102) conferma che le persone che utilizzano l'Albania come Paese di transito potranno essere rimpatriati verso la Grecia. Ciò avviene senza rispettare alcuna formale procedura e, poiché l'Albania non è un Paese dell'UE, gli standard e le garanzie sono diverse da quelle dell'acquis in materia di asilo. L'inadeguatezza delle procedure di asilo, degli alloggi e delle capacità di accoglienza persiste e determina il contesto in cui si inserisce l'accordo Italia-Albania.

Accordo Italia-Albania: Nuove frontiere dell'esternalizzazione dei confini - *Kristina Millona, giornalista investigativa e co-fondatrice di Europa Altro*

Nel 2023, i primi ministri italiano e albanese hanno firmato un accordo per la creazione di tre centri in Albania, uno nel porto di Shëngjin e altri due in un'ex area militare, vicino alla cittadina di Gjadër. L'accordo ha consentito al fatto che i cittadini di Paesi terzi, in particolare uomini, provenienti da "Paesi sicuri" e classificati come "non vulnerabili" sulla base di una valutazione preliminare svolta in acque internazionali, possano essere portati in Albania dalla guardia costiera, dalla marina o dalla polizia italiana per il trattamento extraterritoriale delle loro richieste di asilo e per la loro espulsione. Questo accordo bilaterale ad hoc è stato negoziato a porte chiuse senza alcuna consultazione pubblica. Anche se la Costituzione richiede l'autorizzazione del Presidente albanese per le questioni di sovranità territoriale, questo organo non è stato coinvolto nella stipulazione dell'accordo.

A causa di ritardi legati all'ottenimento dei permessi (da parte dell'esercito Albanese) per iniziare la costruzione dei centri, gli hub sono diventati operativi solo l'11 ottobre 2024. L'hub di Shëngjin, destinato alle procedure di identificazione e di screening, si estende per 4000 metri² ed è circondato da una recinzione di filo spinato alta 5 metri. L'hub di Gjadër contiene un centro di detenzione per richiedenti asilo e un cosiddetto "Centro di permanenza per il rimpatrio (CPR)", il primo con una capacità di 800 persone, e il secondo con una capacità di 144 persone e alloggi di servizio per 168 poliziotti.

La gestione dei centri è stata affidata alla società italiana Medihospes Cooperative, nonostante i suoi precedenti di cattiva gestione dei centri e di abusi nella amministrazione dei fondi. Tra ottobre e novembre 2024, 24 persone sono state deportate dall'Italia in Albania per essere rimpatriate. Cinque di loro hanno trascorso meno di 12 ore a Shëngjin, in quanto minorenni o affetti da patologie, e quindi non idonei al soggiorno. Le altre 19 persone sono rimaste per poco più di 48 ore, poiché i tribunali italiani hanno deciso di non convalidare loro detenzione a Gjadër. Le notizie dei media sui primi sbarchi sono state parziali, poiché gli hub di rimpatrio sono ospitati in una zona militare e l'accesso è difficile per i giornalisti. Il 12 novembre è stato nuovamente chiesto al Tribunale di Roma di esaminare la legittimità della permanenza dei richiedenti asilo in base all'accordo Italia-Albania, e il Tribunale ha sospeso la decisione, in attesa di una sentenza della Corte di giustizia dell'Unione Europea sui presupposti della procedura di asilo applicata in Albania. Da allora, il sito è rimasto vuoto, con solo circa 7 persone italiane rimaste a monitorare i locali.

Gli abitanti di Gjadër hanno riferito di sentirsi disturbati e alcuni traumatizzati dalla partecipazione dell'Albania all'accordo. Per raccogliere il sostegno all'accordo, il Primo Ministro albanese ha fatto leva sulla narrazione del debito storico nei confronti dell'Italia per la sua accoglienza degli albanesi dopo la caduta del comunismo. Tuttavia, questa narrazione trascura la xenofobia e il razzismo che i politici italiani hanno rivolto agli immigrati albanesi, trattandoli come criminali e creando le premesse per i respingimenti. Le sofferenze vissute dalle persone attraverso questo accordo è sentita come vicina da molti abitanti di Gjadër.

La prospettiva dei diritti umani nell'accordo di esternalizzazione Italia-Albania - *Eleonora Celoria, avvocato, ricercatrice e membro dell'ASGI*

Questo accordo rappresenta una nuova sperimentazione per sviluppare un approccio duraturo alle politiche di immigrazione per asilo basate sull'esclusione, la limitazione dei diritti e l'esternalizzazione. In base a questo accordo, l'Albania ammette i migranti sul proprio territorio per consentire alle autorità italiane di effettuare le procedure di asilo e di rimpatrio alla frontiera, regolate dalla legge italiana ed europea. I centri di Shëngjin e Gjadër sono sotto la giurisdizione italiana, sotto il controllo delle autorità italiane e sono gestiti da una società private italiana (Medihospes). L'accordo ha creato una nuova forma peculiare di esternalizzazione: da un lato, mira a impedire l'accesso dei migranti al territorio dell'UE e si basa sulla cooperazione con un Paese terzo, come in altre più tradizionali politiche di esternalizzazione, ma dall'altro lato si presenta come innovativo perché applica le procedure di frontiera accelerate italiane, utilizzando il concetto di "Paesi di origine sicuri".

L'accordo si presenta poi come un modello di spostamento delle frontiere, in cui tutte le procedure sono di fatto basate su una finzione legale di non ingresso. Il governo italiano si basa sul presupposto che se i migranti sono sottoposti a procedure di frontiera e non possono entrare nel territorio italiano, tali procedure possono svolgersi ovunque. L'istituzione di questa possibilità è estremamente problematica e anticipa l'attuazione da parte dell'Italia del Nuovo Patto UE per la Migrazione. In caso di esito negativo della domanda di asilo, i migranti possano essere temporaneamente collocati in centri di pre-espulsione in Albania. Invece, se sono riconosciuti come beneficiari di protezione internazionale o rifugiati devono essere riportati in Italia. Inoltre, secondo l'accordo, nessuna disposizione consente l'espulsione immediata dei migranti dall'Albania, quindi anche in quel caso dovranno quindi tornare in Italia per eseguire un ordine di rimpatrio.

E' stato stimato che il costo complessivo dell'operazione in Albania sarà di 800 milioni di euro, ma finora tutti i 24 migranti portati in Albania sono stati rilasciati. Per il primo gruppo, i tribunali italiani hanno stabilito che le procedure d'asilo accelerate non potevano essere applicate in quanto i Paesi d'origine dei migranti (Egitto e Bangladesh) non erano considerati sicuri (in base alla recente definizione della CGUE di primo Paese sicuro, nella causa C-406/22). Per il secondo gruppo, il governo ha emanato un nuovo decreto legge che insiste nuovamente sul concetto di Paese di origine sicuro: a questo punto i giudici italiani hanno dovuto sospendere le procedure in Albania, per trasmettere un rinvio pregiudiziale alla CGUE con l'obiettivo di chiarire il nuovo uso del concetto di Paese di origine sicuro. La conseguenza è stato il rilascio dei migranti e l'autorizzazione ad entrare in Italia. L'operazione è stata poi sospesa e l'Italia vuole ora assegnare la decisione di trattenere i migranti ai giudici delle Corti d'Appello, che hanno meno conoscenze in materia di migrazione, asilo e detenzione.

La politica di esternalizzazione realizzata con l'accordo Italia-Albania presenta problemi di compatibilità con il diritto italiano e dell'UE, in particolare per quanto riguarda il rispetto dei diritti fondamentali dei migranti. La premessa necessaria del discorso è che la stessa detenzione sul territorio italiano (negli hotspots e nei CPR) incide sul diritto alla libertà personale dei migrant, e che le stesse procedure accelerate realizzate in Italia comprimono il diritto di asilo dei migranti. A maggior ragione, le garanzie procedurali e il diritto alla libertà, all'asilo e alla difesa saranno ancora più difficili da assicurare quando non ci si trova in Italia. Rapporti e testimonianze di membri del Parlamento e della società civile hanno dimostrato che le valutazioni di vulnerabilità condotte prima dell'arrivo in Albania erano fallaci, che i telefoni dei migrant detenuti nei centri in Albania vengono confiscati e che l'accesso agli avvocati è stato di fatto impedito. Complessivamente, è evidente che il solo fatto di essere fuori dal territorio comporta una grave discriminazione di trattamento rispetto ai migranti soccorsi e portati in Italia. Inoltre, è probabile che l'accordo non raggiunga il risultato prefissato, poiché molti dei migranti portati in Albania difficilmente potranno essere espulsi dal territorio albanese verso il loro Paese d'origine.

In definitiva, l'esito di questa politica prefigura il Nuovo Patto, condividendo molti elementi simili, come l'uso generalizzato della detenzione, le procedure di frontiera accelerate e le finzioni che distorcono la realtà per limitare l'accesso ai diritti fondamentali. Le previste violazioni del Patto dovranno essere contestate, come è accaduto per l'accordo con l'Albania, sostenendo i diritti di libertà e di asilo.

SHQIPËRIA SI VEND I EKSTERNALIZIMIT TË KUFIJVE TË BE-SË

Më 27 nëntor, Border Violence Monitoring Network (BVMN), ASGI dhe Europe Other organizuan një webinar mbi rolin e Shqipërisë si një pikë kyçe në procesin e eksternalizimit të menaxhimit kufitar nga Bashkimi Europian. Me hapjen e “qendrave të kthimit” dhe transferimet e para të personave nga Italia drejt Shqipërisë në tetor të vitit 2024, marrëveshja Rama-Meloni hyri zyrtarisht në fuqi. Shqipëria është në qendër të vëmendjes, duke hapur diskutime mbi mundësinë që praktika çnjerëzore e “qendrave të kthimit” mund të riprodhohet edhe në vende të tjera.

Në këtë webinar, diskutohet mbi impaktin e marrëveshjes mes Italisë dhe Shqipërisë, funksionimin e qendrave të kthimit dhe efektet e eksternalizimit tek ata që preken drejtpërdrejt nga kjo marrëveshje. Gjithashtu, theksohen rreziqet që sjell raportimi i pasaktë mbi këtë temë. Diskutimi prek edhe marrëdhënien midis Bashkimit Europian dhe Shqipërisë, si dhe rolin që Shqipëria luan në përpjekjet e BE-së për të zhvendosur menaxhimin e kufijve jashtë territorit të saj.

Shqipëria si Një Vend Tranziti - *Hope Barker, Studiuese e Pavarur*

Historia e Migracionit dhe Dinamikat Aktuale të Shqipërisë

Historia e migracionit në Shqipëri është thellësisht e lidhur me të kaluarën e saj. Rënia e Perdes së Hekurt në vitin 1989 shkaktoi protesta masive, që kulmuan me revolucionin e vitit 1991 dhe rënien e regjimit komunist të Enver Hoxhës. Gjatë atij viti, në muajin mars, Shqipëria përjetoi valën e parë masive të emigracionit kur 23 mijë shqiptarë u nisën drejt Italisë, pasi kontrollet e kufirit u liberalizuan. Megjithatë, gjatë verës, ata u kthyen me forcë në Shqipëri pa asnjë procedurë ligjore. Një valë tjetër e rëndësishme emigrimi ndodhi në vitin 1997, pas kolapsit të skemave piramidale financiare që la shumë shqiptarë në gjendje varfërie.

Historia e migracionit shpëtar ka kontribuar në krijimin e identitetit të shqiptarëve si një "popull migrant". Pikërisht kjo histori migrimi ka krijuar një ndjenjë humanitare ndaj grupeve të zhvendosura. Kryeministri Edi Rama ka përdorur këtë ndjenjë për të justifikuar pjesëmarrjen e

Shqipërisë në marrëveshjen e migracionit mes Italisë dhe Shqipërisë, si dhe marrëveshje të tjera me shtete të treta. Shumë mendojnë se Edi Rama ka angazhuar Shqipërinë në marrëveshje të korruptuara për të fituar favorin e liderëve ndërkombëtarë, duke përparuar interesat e qeverisë së tij nën maskën e ndjenjës humanitare. Nga ana tjetër, politikat migratore të Shqipërisë janë të ndikuara thellësisht nga pozicioni i saj gjeografik si dhe nga fakti që ndodhet në rrugën e anëtarësimit në BE. Studiuesit kanë theksuar fenomenin e "shantazhit të anëtarësimit në BE", ku ofrohen fonde para-anëtarësimi për të forcuar kufijtë dhe kufizuar fluksin e migrantëve që kërkojnë të hyjnë në BE.

Shqipëria si Një Shtet Tranziti

Shqipëria është gjithashtu një pikë kalimi kyçe për migrantët që udhëtojnë nga Turqia ose Greqia, të cilët shpesh vazhdojnë udhëtimin përmes Maqedonisë së Veriut, Shqipërisë, Malit të Zi ose Kosovës; ose nga Durrësi drejt Italisë me anije. Kthimet e forcuara të migrantëve (pushbacks) në Shqipëri janë më pak të dhunshme në krahasim me rajone të tjera. Megjithatë kjo praktik është konstatuar edhe në Shqipëri. Është dokumentuar edhe përfshirja e agjencis evropiane Frontex në këto praktika. Shqipëria mohon akuzat, por ligjet e saj (siç është Ligji 79/2021 për Të Huajt, Neni 102) konfirmojnë se individët që përdorin Shqipërinë si një shtet tranziti mund të deportohen në Greqi pa proces ligjor. Duke qenë që Shqipëria nuk është anëtare e BE-së, standardet për azil janë më të ndryshme, dhe vendi përballet me sfida të vazhdueshme në lidhje me procedurat e azilit, strehimit dhe kapacitetet në pritjen e migrantëve. Kjo çështje jo vetëm komplikon zbatimin e procedurave të azilit në Shqipëri, por komplikon gjithashtu zbatimin e marrëveshjes mes Shqipërisë dhe Italisë.

Marrëveshja Itali-Shqipëri: Kufijtë e Rinj të Eksternalizimit - Kristina Millona, Gazetare Investigative dhe Bashkëthemeluese e Europe Other

Në vitin 2023, kryeministrat e Italisë dhe Shqipërisë nënshkruan një marrëveshje për të ngritur dy qendra në Shqipëri. Qendra a parë ndodhet në portin Shëngjinit. Qendra e dytë është një qendër ndalimi në një zonë ish-ushtarake pranë fshatit Gjadër. Sipas marrëveshjes, shtetasit e vendeve të treta, veçanërisht burrat, që vijnë nga 'vende të sigurt' dhe të klasifikuar si 'jo-vulnerabël' do të dërgohen në Shqipëri nga rojet bregdetare, marina ose policia italiane për të procesuar kërkesat për azil dhe për dëbim. Kjo marrëveshje bilaterale u negociua me dyer të mbyllura, pa konsultim publik. Edhe pse Kushtetuta kërkon marrjen e lejes nga Presidenti i Shqipërisë për çështjet e sovranitetit territorial, autoriteti i tij nuk u kërkua për këtë marrëveshje. Për shkak të vonësive në marrjen e lejes nga ushtria shqiptare për të nisur ndërtimet, qendrat u bënë funksionale vetëm më 11 tetor 2024.

Qendra e Shëngjinit, për procedurat e identifikimit dhe skanimit, është 4000 m² dhe është e rrethuar nga një gardh me tela me gjemba 5 metra të lartë. Qendra e Gjadrit është një "Qendër për Ripatriim" (CPR) me një kapacitet për 144 persona dhe strehim për 168 staf. Menaxhimi i qendrave iu dha kompanisë italiane Medihospes Cooperative, pavarësisht historikut të saj me keqmenaxhim dhe abuzim fondesh.

Deri në nëntor 2024, 24 persona janë dërguar nga Italia në Shqipëri për ripatriim. Pesë prej tyre kaluan më pak se 12 orë në Gjadër pasi ishin të mitur. 19 personat e tjerë qëndruan për pak më shumë se 48 orë, pasi gjykatat nuk ishin në gjendje të verifikonin ligjshmërinë e ndalimit të tyre në Gjadër. Më 18 tetor, Gjykata në Romë shqyrtojë ligjshmërinë e marrëveshjes Itali-Shqipëri. Që nga ajo ditë, vendi ka mbetur bosh. Ndodhen vetëm 7 pjesëtarë të stafit italian që mbikëqyrin ambiente boshe. Banorët e Gjadrit kanë raportuar se ndihen të shqetësuar dhe disa të traumatizuar nga pjesëmarrja e Shqipërisë në këtë marrëveshje.

Për të fituar mbështetjen për këtë marrëveshje, Kryeministri i Shqipërisë është mbështetur në narrativën e “borxhit historik” që shqiptarët kanë ndaj Italisë për pranimin e shqiptarëve pas rënies së komunizmit. Megjithatë, kjo narrativë anashkalon racizmin që politikanët italianë kanë drejtuar ndaj emigrantëve shqiptarë, duke i trajtuar ata si kriminelë dhe duke krijuar modelet për kthime të forcuara. Për këtë arsye vuajtjet që përjetojnë migrantët përmes kësaj marrëveshje rezonon me shumë banorë të Gjadrit.

Perspektiva e të Drejtave Themelore në Marrëveshjen Itali-Shqipëri- Eleonora Celoria, Avokate, Studiuuese dhe Anëtare e ASGI (Shoqata e Studimeve Juridike për Migracionin)

Kjo marrëveshje përfaqëson një mjet eksperimental të ri për të krijuar një politik imigracioni dhe azili të bazuar në përjashtimin e individëve dhe kufizimin e të drejtave themelore. Sipas kësaj marrëveshjeje, Shqipëria pranon migrantët në territorin e saj por lejon autoritetet italiane të kryejnë procedurat kufitare të azilit dhe riatdhesimit. Të dyja qendrat në Shëngjin dhe Gjadër janë nën kontrollin e autoriteteve italiane dhe menaxhohen nga një kompani private. Kjo është një formë e re eksternalizimi, pasi synon të parandalojë aksesin e migrantëve në territorin e BE-së dhe mbështetet në bashkëpunimin me një vend të tretë. Në të njëjtën kohë zbatohen procedurat e përshpejtuara kufitare italiane, duke përdorur konceptin e "vendeve të sigurta të origjinës".

Pra marrëveshja manifestohet si një model “zhvendosjeje të kufirit”, ku të gjitha procedurat bazohen në një fikcion ligjor të mos-hyrjes. Qeveria italiane për momentin po bazohet në supozimin se, nëse migrantët nuk nisin procedurat në kufijtë italianë, atëherë këto procedura mund të zhvillohen kudo. Krijimi i kësaj mundësie është jashtëzakonisht problematik por lidhet gjithashtu me zbatimin e Paktit të Ri të BE-së për Migracionin. Marrëveshja midis Italisë dhe Shqipërisë parashikon që pas përpunimit të kërkesave të azilit migrantët mund të dërgohen në qendrat në Shqipëri. Por nëse ata njihen si përfitues të mbrojtjes ndërkombëtare ose refugjatë, ata duhet të kthehen në Itali. Gjithashtu, marrëveshja nuk përmban asnjë dispozitë për deportimin e menjëhershëm të migrantëve nga Shqipëria, gjë që nënkupton se ata do të duhet të kthehen në Itali për të ekzekutuar një urdhër kthimi.

Operacioni pritet të kushtojë 800 milionë euro, por deri tani, 24 migrantët e dërguar në Shqipëri janë liruar. Për grupin e parë, gjykatat italiane vendosën që procedurat e përshpejtuara të azilit nuk mund të aplikoheshin, duke qenë se vendet e origjinës së migrantëve (Egjipti dhe Bangladeshi) nuk konsiderohen të sigurta (bazuar në përkufizimin e fundit të Gjykatës të Drejtësisë e Bashkimit Evropian). Për grupin e dytë, qeveria italiane miratoi posaçërisht një dekret të ri duke këmbëngulur në konceptin e vendit të sigurt të origjinës. Edhe njëherë gjyqtarët italianë u detyruan të pezullonin procedurat dhe ti drejtoheshin përsëri Gjykatës të Drejtësisë e Bashkimit Evropian. Mbasi Gjykata sqaroi përsëri konceptin, migrantët u liruan dhe u dha atyre leje për të hyrë në Itali. Operacionet janë pezulluar që atëherë. Italia tani synon t’u caktojë Gjykatës të Apelit vendimin, gjë që përfshin gjyqtarë më pak të familjarizuar me migracionin, azilin dhe procedurat e ndalimit.

Kjo është një politikë eksternalizimi dhe krijon çështje pajtueshmërie me ligjin italian dhe atë të BE-së, veçanërisht në lidhje me të drejtat themelore. Ndalimi në territorin italian prek të drejtën e migrantëve për lirinë personale, ndërsa procedurat e përshpejtuara kufitare kufizojnë të drejtën e tyre për azil. Prandaj, është edhe më e vështirë të garantohet respektimi i të drejtave procedurale, të drejtës për liri, azil dhe mbrojtje kur procedurat zhvillohen jashtë Italisë.

Gjithashtu, raportimet e anëtarëve të Parlamentit sidhe të shoqëris civile kanë treguar se vlerësimet të kryera mbi migrantët para se ata të mbërrijnë në Shqipëri, janë të mangëta. Jo vetëm, por telefonat e migrantëve konfiskohen dhe aksesit të avokatëve kufizohet, duke krijuar një diskriminim të rëndë në krahasim me migrantët në Itali. Për më tepër, marrëveshja ka gjasa të mos arrijë rezultatin e synuar, pasi shumë prej migrantëve të sjellë në Shqipëri vështirë se mund të deportohen nga territori shqiptar në vendet e tyre të origjinës.

Në fund, kjo politikë paralajmëron problemet e Paktit të Ri të migracionit të BE-së, duke ndarë shumë elementë të ngjashëm si përdorimi i përgjithësuar i ndalimit, procedurat e përshpejtuara kufitare dhe “fiksonet” që shtrembërojnë realitetin për të kufizuar aksesin e të drejtave themelore. Shkeljet e të drejtave që presim nga ky Pakt do të duhet të kundërshtohen në mënyrë të ngjashme si në rastin e marrëveshjes me Shqipërinë, duke mbrojtur të drejtat themelore për liri dhe azil.

AB'NIN SINIRLARINI DIŞSALLAŞTIRDIĞI BİR ALAN OLARAK ARNAVUTLUK:

27 KASIM 2024
WEBINAR ÖZETİ

Border Violence Monitoring Network, ASGI ve Europe Other, 27 Kasım'da "Avrupa Birliği'nin sınır yönetimini dışsallaştırdığı (externalization) bir alan olarak Arnavutluk" konulu bir webinar düzenledi. "Geri Gönderme Merkezleri"nin (Return Hubs) açılması ve Ekim 2024'te İtalya'dan Arnavutluk'a ilk insan transferlerinin gerçekleştirilmesiyle birlikte Rama-Meloni Anlaşması resmen yürürlüğe girmiş oldu. Bu gelişmelerle birlikte Arnavutluk, gündemin odağına yerleşti ve "geri gönderme merkezi" olarak adlandırılan bu insanlık dışı uygulamanın başka bölgelerde de hayata geçip geçmeyeceği tartışılmaya başlandı. Bu webinar da konuşmacılar, İtalya-Arnavutluk anlaşmasının, geri gönderme merkezlerinin ve dışsallaştırmanın bundan doğrudan etkilenenler üzerindeki etkisini tartıştı ve yanlış haberciliğin yarattığı tehlikelere dikkat çektiler. Ayrıca webinar da, Avrupa Birliği ile Arnavutluk arasındaki ilişkilere ve Arnavutluk'un AB'nin dışsallaştırma çabalarındaki rolüne de değinildi.

Transit Bir Ülke Olarak Arnavutluk - Hope Barker, Bağımsız Araştırmacı Arnavutluk'taki Göç Dinamiklerinin Tarihçesi

Arnavutluk'taki Göç Dinamiklerinin Tarihçesi

Arnavutluk, günümüzdeki göç dinamiklerini şekillendiren kendine özgü bir göç ve göçmenlik geçmişine sahiptir. Demir Perde'nin 1989'da yıkılması ve ardından gelen protestolar, 1991 devrimine ve Hoxha'nın komünist rejiminin çöküşüne yol açtı. Sınır kısıtlamalarının gevşetilmesinin ardından da Mart 1991'de 23.000 Arnavut'un İtalya'ya doğru ilk kitlesel göçü gerçekleşti. Ancak aynı yılın yazında, Arnavutlar herhangi bir prosedür veya isnisna gözetilmeden İtalya'dan geri gönderildiler. Arnavutluk'tan ikinci bir kitlesel göç hareketi ise 1997 yılında meydana geldi; bunda birçok piramit şemasının çökmesi ve kişilerin büyük finansal kayıplar vermesinin de etkisi vardı.

Bu kitlesel göç tarihçesiyle Arnavutlar bir "göçmen millet" kimliğine sahip oldular ve bu da onların yerinden edilmiş topluluklara bir insani görev bilinciyle yaklaşımları ile sonuçlandı. Arnavutluk Başbakanı Edi Rama, ülkesinin İtalya-Arnavutluk anlaşmasına ve üçüncü ülkelerle yapılan diğer düzenlemelere katılımını haklı göstermek için bu insani duyguları kullanmaktadır. Pek çok kişi onun bu yozlaşmış, şeffaf olmayan anlaşmaları uluslararası liderlere yaranmak ve kendi yönetimine fayda sağlayacak "özel ilişkiler" geliştirmek amacıyla imzalandığını düşünüyor.

Arnavutluk'un coğrafi konumunu, yani AB üyeliğine aday ve halihazırda AB üyesi olan ülkelerle çevrilmiş olması, ülkenin politikalarını da önemli ölçüde şekillendirmektedir. Araştırmacılar, Balkan güzergahında bulunan ve AB'ye katılım sürecinde olan bazı ülkelerin sınırlarını güçlendirmeleri ve göçmenlerin AB'ye ulaşmasını engellemeleri karşılığında AB'den mali destek aldığını belirtiyor ve bu durumu bir nevi "üyelik tehdidi" olarak nitelendiriyorlar.

Transit bir ülke olarak Arnavutluk

Türkiye'den Yunanistan'a geçen kiřiler, kořullara baėlı olarak, genellikle Kuzey Makedonya veya Arnavutluk zerinden Karadaė veya Kosova'ya, ya da Arnavutluk'un bir kasabası olan Durrs zerinden İtalya'ya tekneler ile geçiř yapmaktadırlar. BVMN'nin Arnavutluk sınırlarında kayıt altına aldıėı geri itme (pushback) vakaları nispeten daha az řiddet içeriyor olsa da, Frontex'in de dahil olduėu belirlenen yasadıřı geri itmeler sıklıkla rapor edilmektedir. Arnavutluk bu geri itme iddialarını yalanlasa da kendi mevzuatı (Yabancılar Kanunu, Madde 102) Arnavutluk'u transit bir ülke olarak kullanan kiřilerin Yunanistan'a sınırdıřı edileceėini doėrulamaktadır. Arnavutluk bir AB yesi olmadığı için iltica müktesebatına iliřkin standartlar farklılık göstermektedir; ancak sıėınma prosedürleri, barınma ve kabul kapasitelerindeki yetersizlikler devam etmekte ve bu durum, İtalya-Arnavutluk anlaşmasının baėlamını řekillendirmektedir.

İtalya-Arnavutluk Anlaşması: Sınır Dıřsallařtırmasının Yeni Sınırları - Kristina Millona, Arařtırmacı Gazeteci ve Europe Other Kurucu Ortaėı

2021 yılında İtalya ve Arnavutluk bařbakanları, biri Shngjin Limanı'nda, diėeri ise Gjadr köyünün yakınında bulunan eski bir askeri alanda olmak üzere, Arnavutluk'ta iki gözaltı merkezi kurulmasını ngren bir anlaşma imzaladılar. Bu anlaşmaya göre, İtalyan Sahil Güvenliėi, Donanma ve Polisi, uluslararası sularda yapılan bir n tarama ve deėerlendirme ile, "güvenli ülkelerden" gelen ve "savunmasız olmayan" olarak sınıflandırılan nc ülke vatandaşlarını, özellikle erkekleri, sıėınma taleplerinin iřleme konulması ve sınırdıřı edilmeleri için Arnavutluk'a götürecektir. Bu ikili anlaşma ve geçici politika düzenlemesi, kamuoyuna danıřılmadan kapalı kapılar ardında müzakere edilmiř; anayasa, toprak egemenliėi ile ilgili konularda Arnavutluk Cumhurbaşkanı'nın onayını kořul olarak öngörse de, bu anlaşma için Cumhurbaşkanı'nın yetkisine bařvurulmamıřtır.

Arnavutluk ordusunun inřaata geç izin vermesi nedeniyle, merkezler ancak 11 Ekim 2024 tarihinde faaliyete geçebilmiřtir. Kimlik tespiti ve tarama prosedürleri için kullanılan Shngjin merkezi 4000m²'dir ve 5 metre yüksekliėinde dikenli tel çitle çevrilidir. Gjadr merkezi ise 144 kiřilik kapasitesi ve 168 personel konaklama yeri ile "Geri Gönderme Merkezi" (Centre of Permanence for Repatriation) olarak adlandırılmaktadır. Bu merkezlerin yönetimi, yanlıř yönetim ve fonların kötüye kullanımıyla tanınmıř bir İtalyan řirketi olan Medihospes Cooperative'e verilmiřtir. Kasım 2024 itibarıyla 24 kiři ülkelerine geri gönderilmek üzere İtalya'dan Arnavutluk'a sınır dıřı edilmiřtir. Bu 24 kiřiden 5'i reřit olmadıkları ve dolayısıyla kalmaları da uygun olmadığı için merkezde 12 saatten az, diėer 19 kiři ise Gjadr merkezindeki gözaltı sürelerinin yasallıėı mahkemelerce teyit edilemediėi için 48 saatten biraz fazla süre merkezde kalmıřtır. Geri gönderme merkezlerinin askeri bir bölgede yer alması, tahliyelerin medyaya yansımasını da ciddi řekilde kısıtlamıřtır. 18 Ekim'de Roma'daki mahkemeden İtalya-Arnavutluk anlaşmasının yasallıėının incelenmesi talep edilmiřtir. O tarihten sonra tesis boř kalmıřtır ve řu an sadece 7 İtalyan personel tesiste gözlemci olarak görev yapmaktadır.

Gjadr halkı, Arnavutluk'un bu anlaşmaya katılımından dolayı rahatsız olduklarını, hatta bazıları bu durumun onları travmatize ettiėini belirtmiřlerdir. Arnavutluk Bařbakanı anlaşmaya destek bulabilmek için Komünizm sonrası dönemde İtalya'nın Arnavutları kabul etmesini ne sürmüř ve İtalya'ya bundan dolayı tarihsel bir borçları olduėunu iddia etmiřtir. Ancak bu söylem, İtalyan politikacıların Arnavut göçmenlere karřı sergiledikleri yabancı düřmanlıėı ve ırkçılıėı, onlara suçlu muamelesi yapmalarını göz ardı etmektedir. Dolayısıyla, bu anlaşma nedeniyle yařanan acılar birçok Gjadrli'de de yankı bulmaktadır.

Bu operasyonun maliyetinin 800 milyon euro olması beklenmektedir. Őu ana kadar Arnavutluk'a götürülen tüm göçmenler serbest bırakılmıŐtır. İlk grup için İtalyan mahkemeleri, hızlandırılmıŐ sığınma prosedürlerinin uygulanamayacađına karar vermiŐtir; çünkü göçmenlerin geldikleri lkeler, Avrupa Birliđi Adalet Divanı'nın (ABAD) "ilk güvenli ülke" tanımına göre güvenli kabul edilmemektedir. İkinci grup için ise hkmet, "güvenli menŐe ülke" kavramı üzerine yeni bir kararname yayımlamıŐtır. Bu nedenle, İtalyan yargıçlar, bu kavramın tanımı konusunda ABAD'ye danıŐmak amacıyla iŐlemleri askıya almak zorunda kalmıŐ ve göçmenler serbest bırakılarak İtalya'ya giriŐlerine izin verilmiŐtir. Operasyon o zamandan itibaren askıya alınmıŐ olup hkmet, gözaltı kararını gç, sığınma ve gözaltı konularında daha az bilgiye sahip olan Temyiz Mahkemesi yargılarına devretmeyi istemektedir.

Bu dıŐsallaŐtırma politikası, baŐta temel haklar olmak üzere, İtalyan ve AB hukuku ile uyumluluk sorunları taŐımaktadır. İtalya topraklarında gzaltıda tutulmak göçmenlerin kiŐisel özgürlük haklarını ihlal etmekte ve İtalya'nın hızlandırılmıŐ prosedürleri göçmenlerin sığınma haklarını kısıtlamaktadır. Tüm bu durumlar göz önünde bulundurulduđunda, usuli güvencelerin ve savunma hakkının İtalya dıŐında sađlanması daha da zorlaŐmaktadır. Raporlar, savunmasızlık deđerlendirmelerinin kusurlu olduđunu, göçmenlerin telefonlarına el konulduđunu ve avukatlara eriŐimin sınırlı olduđunu kanıtlamaktadır; bu da İtalya'daki göçmenlere kıyasla burada ciddi bir ayrımcılıđın olduđunu göstermektedir. Bunun da ötesinde, Arnavutluk'a getirilen göçmenlerin çođu güvenli üçüncü ülkelerden olmadıđından ve Arnavutluk topraklarından sınır dıŐı edilemeyeceđinden, anlaŐma muhtemelen amaçlanan sonuca ulaŐamayacaktır.

Sonuç olarak, bu politika ve sonuçları, gözaltının yaygın kullanımı, hızlandırılmıŐ sınır prosedürleri ve temel haklara eriŐimi kısıtlamak amacıyla yaratılan kurgular gibi birçok benzer unsurla, Yeni Pakt'ın habercisi niteliđindedir. Paktın ngrlen ve muhtemelen gerçekleŐecek hak ihlallerine de benzer Őekilde karŐı çıkılması gerekecektir.

آلبانی به عنوان محل برون‌سپاری مرزهای اتحادیه اروپا: بیناری به میزبانی شبکه نظارت بر خشونت مرزی

تاریخ: 27 نوامبر 2024

در تاریخ 27 نوامبر، شبکه نظارت بر خشونت مرزی (Border Violence Monitoring Network) (ASGI)، سازمان Europe Other و بیناری برگزار کردند که به موضوع آلبانی به عنوان محل برون‌سپاری مدیریت مرزهای اتحادیه اروپا اختصاص داشت.

با افتتاح "مراکز بازگشت" و انجام اولین انتقال افراد از ایتالیا به آلبانی در اکتبر 2024، توافقنامه بین راما و ملونی به صورت رسمی اجرایی شده است. این امر باعث شده آلبانی در کانون توجه قرار گیرد و بحث‌هایی پیرامون این‌که آیا این روش غیرانسانی، موسوم به "مراکز بازگشت"، باید در سایر نقاط نیز پیاده‌سازی شود یا خیر، آغاز شود.

در این وینار، سخنرانان درباره تأثیر واقعی توافق ایتالیا-آلبانی، مراکز بازگشت، و سیاست‌های برون‌سپاری بر کسانی که مستقیماً تحت تأثیر این اقدامات قرار گرفته‌اند صحبت کردند و همچنین به خطرات ناشی از گزارش‌دهی‌های نادرست اشاره کردند.

این نشست همچنین به بررسی رابطه بین اتحادیه اروپا و آلبانی و نقش آلبانی در تلاش‌های اتحادیه اروپا برای برون‌سپاری مسائل مرتبط با مدیریت مرزی پرداخت.

آلبانی به عنوان کشور ترانزیت - هوپ بارکر، پژوهشگر مستقل

تاریخچه پویایی‌های مهاجرت در آلبانی

آلبانی تاریخچه‌ای خاص در زمینه مهاجرت ورودی و خروجی دارد که به شدت بر وضعیت کنونی مهاجرت در این کشور تأثیر گذاشته است. با فروپاشی پرده آهنین در سال 1989 و وقوع اعتراضاتی که به انقلاب 1991 و سقوط رژیم کمونیستی انور هوژا انجامید، اولین موج مهاجرت گسترده در مارس 1991 شکل گرفت، که طی آن 23,000 آلبانیایی پس از کاهش محدودیت‌های مرزی به سمت ایتالیا مهاجرت کردند. اما در همان سال، تا تابستان، بسیاری از این افراد بدون هیچ‌گونه رویه یا استثنا از ایتالیا بازگردانده شدند.

دومین موج بزرگ مهاجرت از آلبانی در سال 1997 رخ داد که ناشی از فروپاشی چندین طرح هرمی مالی و خسارات مالی شدید شخصی بود.

این تاریخچه مهاجرت گسترده، حس هویتی به آلبانیایی‌ها به عنوان "ملت مهاجران" داده است که موجب ایجاد نوعی حس وظیفه انسانی نسبت به جمعیت‌های بی‌خانمان شده است. نخست‌وزیر آلبانی، ایدی راما، از این احساسات انسانی استفاده کرده تا مشارکت کشور در توافق ایتالیا-آلبانی و سایر توافقات با کشورهای ثالث را توجیه کند.

با این حال، بسیاری معتقدند که او این توافقات فاسد و غیرشفاف را تنها برای جلب رضایت رهبران بین‌المللی و ایجاد "روابط ویژه" که به نفع دولت اوست، انجام داده است.

سیاست‌های آلبانی تحت تأثیر موقعیت جغرافیایی آن، به عنوان بخشی از مسیر کشورهای در حال الحاق به اتحادیه اروپا و احاطه‌شده توسط کشورهای عضو این اتحادیه، قرار دارد. پژوهشگران از پدیده‌ای به نام "باج‌گیری برای

الحاق" در مسیر بالکان نام برده‌اند، که طی آن کمک‌های پیش‌الحاقی مشروط به تقویت مرزها و کاهش تعداد مهاجرانی است که به اتحادیه اروپا می‌رسند.

آلبانی به‌عنوان کشور ترانزیت

بر اساس شرایط، افرادی که از ترکیه وارد یونان می‌شوند، اغلب از طریق مقدونیه شمالی یا آلبانی به مونته‌نگرو یا کوزوو می‌روند، یا از شهر دورس در آلبانی به‌صورت مخفیانه با قایق به سمت ایتالیا حرکت می‌کنند. اگرچه گزارش‌های مربوط به بازگرداندن غیرقانونی در مرز آلبانی که توسط شبکه نظارت بر خشونت مرزی (BVMN) ثبت شده، کمتر با خشونت شدید همراه است، این بازگرداندن‌ها همچنان با مشارکت گزارش‌شده فرانتکس به‌طور غیرقانونی انجام می‌شود.

آلبانی این اتهامات را رد می‌کند، اما قوانین داخلی آن (قانون بیگانگان، ماده 102) تأیید می‌کند که افرادی که از آلبانی به‌عنوان کشور ترانزیت استفاده می‌کنند، به یونان بازگردانده می‌شوند. این بازگرداندن‌ها بدون طی مراحل قانونی انجام می‌شود و از آنجا که آلبانی عضو اتحادیه اروپا نیست، استانداردهای مربوط به قانون پناهندگی متفاوت است.

مراحل ناکافی پناهندگی، کمبود در امکانات مسکن و ظرفیت پذیرش همچنان وجود دارد و این شرایط زمینه‌ای است که توافق ایتالیا-آلبانی در آن شکل گرفته است.

توافق ایتالیا-آلبانی: مرزهای جدید برون‌سپاری مرزی کریستینا میلونا، خبرنگار تحقیقی و یکی از بنیان‌گذاران Europe Other

در سال 2023، نخست‌وزیران ایتالیا و آلبانی توافقنامه‌ای را امضا کردند تا دو مرکز در آلبانی ایجاد شود: یکی در بندر شنگجین و دیگری یک مرکز بازداشت در یک منطقه نظامی سابق در نزدیکی روستای جادر. اتباع کشورهای ثالث، به‌ویژه مردانی که از کشورهای "امن" آمده و در ارزیابی اولیه در آب‌های بین‌المللی به‌عنوان "غیرآسیب‌پذیر" طبقه‌بندی شده‌اند، توسط گارد ساحلی، نیروی دریایی یا پلیس ایتالیا برای پردازش فراسرزمینی درخواست پناهندگی و اخراج به آلبانی منتقل می‌شوند.

این توافق دوجانبه و سیاست موقت بدون مشاوره عمومی و پشت درهای بسته مذاکره شد. اگرچه قانون اساسی آلبانی برای مسائل مربوط به حاکمیت سرزمینی نیاز به اجازه رئیس‌جمهور دارد، چنین مجوزی برای این توافق دریافت نشد.

به دلیل تأخیر در کسب اجازه از ارتش آلبانی برای آغاز ساخت‌وساز، مراکز مذکور تنها در 11 اکتبر 2024 عملیاتی شدند. مرکز شنگجین، برای مراحل شناسایی و ارزیابی، مساحتی 4000 مترمربعی دارد و با یک حصار سیم‌خاردار 5 متری محصور شده است. مرکز جادر، که به‌اصطلاح "مرکز اقامت برای بازگرداندن" نامیده می‌شود، ظرفیت 144 نفر را دارد و برای اقامت 168 نفر از کارکنان خدماتی طراحی شده است. مدیریت این مراکز به شرکت ایتالیایی **Medihospes Cooperative** واگذار شد، باوجود اینکه این شرکت سابقه مدیریت نادرست و سوءاستفاده از بودجه دارد.

تا نوامبر 2024، 24 نفر از ایتالیا به آلبانی برای بازگرداندن منتقل شده‌اند. پنج نفر از آن‌ها کمتر از 12 ساعت در آنجا ماندند، زیرا آن‌ها کودک بودند و شرایط ماندن در این مراکز را نداشتند. 19 نفر دیگر بیش از 48 ساعت در مرکز جادر بودند، زیرا دادگاه‌ها نتوانستند قانونی بودن بازداشت آن‌ها را تأیید کنند. گزارش‌های رسانه‌ای از اولین تخلیه‌ها به‌شدت محدود بود، زیرا مراکز بازگرداندن در منطقه‌ای نظامی قرار دارند.

در 18 اکتبر، دادگاهی در رم برای بررسی قانونی بودن توافق ایتالیا-آلبانی تشکیل شد. از آن زمان، این مکان خالی مانده و تنها حدود 7 نیروی ایتالیایی برای نظارت بر محل حضور دارند.

ساکنان جادر اعلام کرده‌اند که از مشارکت آلبانی در این توافق نگران و برخی حتی دچار آسیب روانی شده‌اند. برای جلب حمایت از این توافق، نخست‌وزیر آلبانی از روایت‌هایی در مورد "بدهی تاریخی" به ایتالیا برای پذیرش آلبانیایی‌ها پس از سقوط کمونیسم استفاده کرده است. با این حال، این روایت نژادپرستی و بیگانه‌هراسی سیاستمداران ایتالیایی علیه مهاجران آلبانیایی را، که آن‌ها را مجرم جلوه می‌داد و الگوهایی برای بازگرداندن اجباری ایجاد می‌کرد، نادیده می‌گیرد. در نتیجه، رنجی که افراد تحت این توافق متحمل می‌شوند، برای بسیاری از ساکنان جادر قابل درک است.

دیدگاه حقوق بشر درباره توافق برون‌سپاری ایتالیا-آلبانی الانورا سلوریا، وکیل، پژوهشگر و عضو ASGI

این توافق به‌عنوان یک ابزار آزمایشی جدید برای ایجاد رویکردی پایدار در سیاست‌های پناهندگی و مهاجرت بر پایه طرد، محدودیت حقوق و برون‌سپاری است. طبق این توافق، آلبانی مهاجران را به سرزمین خود می‌پذیرد تا مقامات ایتالیایی بتوانند فرآیندهای مرزی پناهندگی و بازگشت را طبق قوانین ایتالیا و اتحادیه اروپا انجام دهند. هر دو مرکز در شنگجین و جادر تحت صلاحیت ایتالیا هستند، تحت کنترل مقامات ایتالیایی قرار دارند و توسط یک شرکت خصوصی مدیریت می‌شوند. این یک شکل جدید از برون‌سپاری است که بر همکاری با یک کشور ثالث برای جلوگیری از ورود به سرزمین متمرکز است، در حالی که فرآیندهای مرزی تسریع‌شده ایتالیا و تفسیرهای ایتالیا از «کشورهای مبدأ امن» را اعمال می‌کند. این مدل به‌عنوان یک مدل جابه‌جایی مرزی ظاهر می‌شود، که در آن همه فرآیندها عملاً بر اساس یک فرضیه قانونی مبنی بر عدم ورود استوار است. دولت ایتالیا بر این فرض استوار است که اگر مهاجران تحت فرآیندهای مرزی قرار گیرند و نتوانند وارد سرزمین ایتالیا شوند، این فرآیندها می‌توانند در هر مکانی انجام شوند.

ایجاد این امکان به‌شدت مسئله‌ساز است و پیش‌بینی می‌کند که ایتالیا طرح جدید پکت اتحادیه اروپا برای مهاجرت را پیاده‌سازی کند. در حالی که این توافق stipulates می‌کند که پس از پردازش پناهندگی، مهاجران می‌توانند در مراکز پیش از اخراج در آلبانی قرار بگیرند، اگر به‌عنوان بهره‌مندان از حمایت بین‌المللی یا پناهندگان شناخته شوند، باید به ایتالیا بازگردانده شوند.

عملیات انتظار می‌رود 800 میلیون یورو هزینه داشته باشد. تا کنون، تمام مهاجرانی که به آلبانی منتقل شده‌اند، آزاد شده‌اند. برای گروه اول، دادگاه‌های ایتالیا حکم دادند که فرآیندهای تسریع‌شده پناهندگی نمی‌توانند اعمال شوند زیرا کشورهای مبدأ آن‌ها به‌عنوان کشورهای امن شناخته نشده‌اند (بر اساس تعریف دادگاه اتحادیه اروپا از اولین کشور امن). برای گروه دوم، دولت قانونی جدید در مورد مفهوم کشور مبدأ امن صادر کرد و بنابراین قضات ایتالیا مجبور شدند برای مشورت با دادگاه اتحادیه اروپا درباره تعریف آن، اقدامات را معلق کنند که منجر به آزاد شدن مهاجران و اجازه ورود به ایتالیا شد. عملیات از آن زمان معلق شده و اکنون ایتالیا می‌خواهد تصمیم‌گیری درباره بازداشت را به قضات دادگاه تجدید نظر واگذار کند که اطلاعات کمتری در مورد مهاجرت، پناهندگی و بازداشت دارند.

این سیاست برون‌سپاری با قوانین ایتالیا و اتحادیه اروپا، به‌ویژه در مورد حقوق بنیادین، مسائل سازگاری دارد. بازداشت در سرزمین ایتالیا حقوق مهاجران را برای آزادی شخصی تحت تأثیر قرار می‌دهد و فرآیندهای تسریع‌شده ایتالیا حقوق مهاجران را برای پناهندگی محدود می‌کند. بنابراین، تضمین‌های رویه‌ای و حق دفاع حتی سخت‌تر است زمانی که در ایتالیا نیستند. گزارش‌ها نشان داده‌اند که ارزیابی‌های آسیب‌پذیری نادرست است، تلفن‌های مهاجران ضبط می‌شود و دسترسی به وکلا محدود است که به تبعیض شدید در رفتار با مهاجران نسبت به کسانی که در ایتالیا هستند منجر می‌شود. علاوه بر این، احتمالاً این توافق نمی‌تواند به نتیجه موردنظر دست یابد، زیرا بسیاری از کسانی که به آلبانی آورده شده‌اند از کشورهای ثالث امن نیستند و نمی‌توان آن‌ها را از سرزمین آلبانی اخراج کرد.

در نهایت، نتیجه این سیاست پیش‌بینی می‌کند که پکت جدید بسیاری از ویژگی‌های مشابه را به اشتراک خواهد گذاشت، مانند استفاده عمومی از بازداشت، فرآیندهای مرزی تسریع‌شده و فرضیات که واقعیت را تحریف می‌کنند تا دسترسی به حقوق بنیادین را محدود کنند. نقض‌های پیش‌بینی‌شده پکت باید به‌طور مشابه به چالش کشیده شوند.

